

har imidlertid ikke været Tilfældet i den Udstrækning, som jeg og mange med mig kunde ønske, idet der ved mange af de store og ret betydelige offentlige Arbejder, der have været fremme i de senere Aar, har været uhindret Afgang for de private Entreprenører — en Afgang, som ogsaa er benyttet i stor Udstrækning — til at hente fremmed Arbejdskraft, ikke fordi der herhjemme har været Mangel paa Arbejdere, men fordi man af andre Grunde har fundet sin Regning ved at sikre sig fremmede Arbejdere. Det er uheldigt, at dette lader sig gøre ved Statsanlæg, f. Eks. Jærnbaneanlæg, ved Havneanlæg, saaledes ved Frihavnsarbejdet, og ved de militære Anlæg, der jo ere anlagte af patriotiske Grunde. Det er ogsaa ret ejendommeligt, at f. Eks. ved Middelfart for det store Flertal af de Arbejdere, der have været beskæftigede derude, ere Udlændinge, ikke saaledes at forstaa, at det er Udlændinge, der have bosat sig her, men Jolk, der for en stor Del ere hentedeovre fra Sverige udelukkende for at arbejde paa dette bestemte Sted. Det ser ikke godt ud, siger jeg, og Eksemplet smitter let. Det sker let, naar de private Arbejdsgivere, som i første Linie søge at fremme deres egne Interesser, se, at der fra Statsmyndighedernes Side ikke lægges Hindringer i Vejen for saadan Anvendelse af fremmed Arbejdskraft eller foretages noget for at sikre, at Landets egne Arbejdere saa vidt muligt beskæftiges, at de da sige: hvorfor skulde vi da ikke benytte de Muligheder, der bydes os, til at skaffe os øjeblikkelig Fordel, selv om det skal ske paa Landets egne Arbejders Bekostning? I den Statistikk, der udkom efter Folketællingen 1890, viser det sig, at vor Landbobefolkning ikke var i nogen stærk Fremgang, ja, der frembød sig endogaa det karakteristiske Billede, at der netop i de bedste Egne i vort Land, der have de bedste Jorder og som følge deraf maa være bedst befolkede, var en ligefrem Afbefolkning, en Tilbagegang i Befolkningsstal. Se vi dernæst paa Udvandringsstatistikkerne, paa de Oplysninger, vi hvert Aar saa om Udvandringen fra vort Land til fremmede Verdensdele, erfare vi, at i Aaret 1880—90 har Antallet af Udvandrere været mellem 7 og 8,000 Personer aarlig. Man maa sikkert fra alle Sider beklage dette Forhold, i alt Fald burde man beklage det, thi der er nemlig ingen Tvivl om, at bortset fra det sørgelige i, at

Landsmænd og Landmandinder tvinges til at forlade det Sted, hvor de ere fødte, og hvor hele deres Liv er vokset op, tvinges til at forlade deres Forbindelser, deres Familier for at søge deres Brød andetsteds, er det absolut et Tab, absolut et Nationaltab, at de nødes til at udbandre. Vi kunne nemlig være sikre paa, at det ikke er de daarligste Elementer, de mindst brugelige Kræfter, der have Mod nok til at friste Byllen i fremmede Verdensdele; nej, det er som Regel tværtimod dygtige, brugbare Kræfter i deres bedste Arbejds- og Produktionssevne, hvoraf vi som følge deraf gaa tabt. Der er derfor ingen Tvivl om, at der findes Arbejdskraft nok i vort Land, naar der kan gaa saa mange bort fra det ene Aar til det andet. Grunden til, at de maa drage bort, er den, at der bydes dem saadanne Vilkaar herhjemme, at de ikke mene at kunne være tjente dermed. Et af de Midler, man har benyttet for at trykke Arbejdslønnen ned, har jo været Indførselen af fremmed Arbejdskraft, og jeg tænker her nærmest paa Dorne Volland og Falster, der regnes for en af de frugtbareste Dele af vort Land. Der har man jo i flere Aar ved den særlige Industri, som drives derude, Sulfuroeindustrien, i stor Udstrækning benyttet sig af fremmed Arbejdskraft, dels fra Sverige og i de senere Aar særlig fra Polen, Mellemtykland og forskellige andre Steder. Det er blevet oplyst, at der i Fjorovre paa Volland har været beskæftiget ikke mindre end ca. 800 Polakker foruden et ret betydeligt Antal svenske Mænd og Kvinder. Disse arbejde under helt andre Vilkaar end dem, man byder danske Arbejdere. Polakkerne ere jo Jolk, som slet ikke kende vort Lands Sprog og Skikke, og som blive fæstede ved Kontrakter, der maaske ere meget strenge og haarde og binde dem til de paagældende Arbejdsgivere eller til deres Stedfortrædere for længere Tid. De blive indfærnerede, have ingen Forbindelse med deres øvrige Arbejdssæller, hvis Sprog de ikke forstaa, og hvis Liv de ikke kende, og der er ingen Tvivl om, at disse Arbejdere kunne udnyttes langt mere intensivt, end Landets egne Arbejdere ville finde sig i at blive. Der er sikkert her en uheldig Omstændighed til Stede, og det er den, at det kan være tilladt Arbejdsgivere at indskrive fremmede Arbej-